

poznane nobene stranke ter stoji na strani kmetov ter ga že bomo v njegovo čast za njegove zasluge še zopet volili. Naš č. g. kaplan Jurko je že okoli desetkrat „kompetiral“ za župnijski prestol, pa brez uspeha; zdaj je kompetiral za obč. odbornika; mogoče da pride za podžupana in naš č. g. župnik — za župana; potem se ne bo več pisalo županstvo ampak „tretje Marijino društvo“ v Sladkigori. Č. g. župniku svetujemo, da naj gre rajši drve cepiti, kakor da volitev študira, da ne bo njegova kuharica ves plot iz vrta zažgala, katerega smo mi farani drago plačali. Mi trezno misleči kmetje in volilci, kateri se v bedi in z delom v potu svojega obraza za naš kruh in naš obstanek borimo, se bomo na dan volitve vsi združili v edno stranko, da si izvolimo neodvisne moze, ki bodo le naše kmetijske zadeve zastopali. Pa žali Bog je še naših kmetov zaslepljenih, ki so se dali v klerikalne verige zapeljati, kojim je vse samo za čast, da se sme župniku prikloniti in mu roko poljubiti, č. g. kaplanu pa polno vrečo zbirce nasipati ter prepotrebni nemški poduk v šoli braniti. Za te zasluge si ti zaslepljeni hočejo pridobiti neveljni venec, za katerega se potegneta letos tu naša crkvena podružnična patrona sv. Mihael in sv. Benedikt v osebi našega č. g. župnika Krajncja. Neki tukajšnji nesramni in klerikalni dopisnik je poročal v zadnjem „Slov. Gospodarju“ da smo pokopali po domače rajniša da bodo zdaj same krone; no ti ljudje še naših rajnkjih ne pustijo v miru, sram jih naj bo, posebno ker je bil veliki vbožec je toraj moral zavoljo uboštva in revščine umreti, namesto da bi za vboge skrbeli, jih še po smrti zasmehujejo. Taki ljudje se silijo v ospredje v občinski odbor!

Iz zgorne Radgone. Slavno uredništvo „Štajerca“ v Ptuj! Prosim tudi jaz za mali prostorček v Vašem cenjenem listu. V ponedeljek dne 14. t. m. grem po opravkih iz mesta mimo gostilne Karbaš, v gorni Radgoni. Zasllišim nankrat veliki hrup, kateri je prihajal iz navedene gostilne. Mislim si, tukaj je nekaj posebnega in vprašam zunaj stoječega moža: kaj pa imajo tukaj? Reče mi, da je danes seja okrajnega zastopa! . . . Jaz nikdar „prefein“ grem noter in kaj zagledam? Okrajni načelnik sedi pri prazni mizi in sline požira. Vendar se ga usmili neki sotlar in naroči liter vina in vidoč, da okrajni načelnik rad vince pije, prigrizniti pa nič ni imel, se ga spet usmili in naroči, ker drugo ni bilo za dobiti, safalade. Dobro je bilo; seveda pride račun in tega se je pač ustrašil navedeni načelnik in pravi: g. župnik Kunci od sv. Jurja na Šavnici so odšli, jaz tudi moram iti! In šel je nemočno se za račun . . . To je tudi lepo: piti in jesti znajo ti klerikalci na račun drugih, ali kar je drugo potrebno, tistega ne. V sevidoč.

Vojnik. Ker je bivši učitelj A. od Ogrizeka, sedaj župnika v Dramljah, odškodnino za veliko mu storjeno škodo zahteval, se je Ogrizek še predrznil, učitelja zavoljo tega pri sodnji tožiti. A čudno, dočim je bila obravnava na 23. novembra t. l. ob 10. uri odredjena, prikazal se je Ogrizek ves plašen pol ure pozneje, menda je sam rad hotel kontumaciran biti, da bi se potem po svoji sveti navadi tem lože izgovarjal in zavijal, da je zamudil; pa po naključji še ni bil poprej klican. Ko navidez hitro prisopiha, gre on sam naravnost v uradno sobo. Ker pa je bila cela zadeva premnogih, vnebojpijših krivic sodnji že razložena in dokazana, slišal in našel je zagrizeni Ogrizek to, kar je on kot „samovladar“ iskal. Konečno mu ni drugega preostajalo, nego svojo tožbo preklicati, vse troške poravnati, ter se s tem še neprijetnejša rešiti. A bežal je potem od sodnje in po mestu, kakor da bi ga bili sršeni opikali. Ni čuda, da je Ogrizek že od prvega prihoda v Dramlje do danes v vedno večje homatije zabredel, kar je občeznano.

Razvanje pri Hočah. Dragi „Štajerc“, kakor sem bral po 2. decembra t. leta, v „Marburger Zeitung“ in tudi v tvojem prečenjem listu, se mi prav srce veseli da so na vseh krajih našega visokega vladarja Franc Jožefa I. 60-letni jubilej tako lepo obhajali, ker pač ne dočakamo ne mi pa tudi ne naši otroci takega dneva več . . . Tudi mi v naši občini smo mislili prav slovesno ta 60-letni jubilej našega milega vladarja obhajati. Namenjeni smo bili na dan 2. decembra, se v našo crkvo sv. Mihela h božji službi podati,

namreč: naši gospodi učitelji s šolarji, občinski in šolski svet, občinski zastopniki z našo požarno brambo, in bi nas bili tudi naši godci pri tej slavnosti, od hiše našega gosp. obč. prestojnika do šole, in potem v cerkev spremili. Ali kaj se je zgodilo? Na 30. pr. meseca nam je bilo celo veselje, s katerem smo se pripravljali, v odzeto, ker nam je naš gosp. župnik Grušvanik naznanil, da ne dobimo mašnika, kateri bi nam na ta dan sveto službo božjo v naši cerkvi opravljal; če je prav nemu gosp. kaplanu en teden pred mašo plačana bila, reklo se je, da moreta 2 gospoda v hočki cerkvi in eden pri sv. Miklavžu sv. mašo brati. Pa to je bilo menda le zato ker je naša občina nemška, in sv. Miklavža večinoma slovenska, in to je bilo za naše gospode s črnim frakom veselje, da so nam pa enkrat hrbet pokazati mogli. Naš gospod šolski načelnik in občinski predstojnik M. Pukl se je z našim očetelstvom pogovoril in so bili naši šolarji in šolski svet, za dan 2. decembra v šolo povabljeni; in nas je tam naš gospod nadučitelj Atzler prav prisrčno pozdravil, in dal besedo našemu učitelju gosp. Legatu, kateri je šolarjem prav zanimivo ta visokopomembni dan na srce položil. Potem so nam zapeli šolarji našo ljubo nemško cesarsko pesem. Naš šolski načelnik se je lepo zahvalil pri gosp. učiteljih in tudi prav lep govor na šolarje držal, ki ga je potem s trikratnim „Hoch“ na našega Franc Jožefa sklenil, in še potem šolarje v njegovo hišo povabil, da jih tam pogosti, za kar mu gre vsa hvala. Opravili pa smo slavnost, čeprav brez maše. — Razvančan pa v oči dobro poznan.

Iz Ragoznice. Neki dopisun je baje bolehal na telesu in na duši, ker obžaluje da „nemčurjev“ na tem svetu ni. Ker me je v svojem listu napadal, sem mu očital, da je lažnik. Pa je tudi ubogi na duhu, ker je bil zadnji dopis iz Žabjaka lažnjiv. Sedaj pa kot resnicoljub piše iz Ragoznice resnico, da sem Nemcem prijazen. Opominim s tem: ako ti n i s i narodom prijazen, tedaj n e spolnuješ zapovedi božjih, tedaj si odpadnik svete katoliške vere in to bi bilo žalostno. Temu možičelnu bi trebalo mazila, da bi prej ko slej okreval od svojega dušnega spanja. Jaz mislim, da kod lovec še ima kaj masti od vrabcev, jaz pa dodam še za en polžji rog komarjev masti: s tem skupaj ga iz bratovske ljubezni namažem, če pa to ne bo nič pomagalo, pa naj vzame njegov oče palico . . . Med drugim mi tudi omeni še ob priliki kaj več pisati. Jaz tedaj prosim da vse omeniš in pišeš kar znaš. Ker potem zamoremo po tej krivi poti priti na pravo pot, ki pelja v tisti kraj, kjer je sveti raj!

Bistrica v Rožni dolini. Komur še ni bilo javno duševno sorodstvo med „Š-Mirom“ in gospodom Horvatom v Loki, ta naj hitro zadnjo „Mirovo“ številko čita. V tej izliva ta list pod krinko nekega posestniškega sina iz Pasj-vesi svoj žolč nad onega Bistričana, ki je Horvata v naprednih listih za ušesa prijel in mu resnico povedal. Ali v celi občini ni človeka, ki bi bil le za polovico tako nesramen kakor „Mirovi“ dopisuni. To je čisto ton iz lepega časa, ko je bil „Mir“ iz same poštenosti nekaj mesecev v Ljubljani. Gospod Horvat je lahko na tega „špecija“ kod nadučitelj ponosen. Mi pa se veselimo, da so naše dosedanje trditve vsled „Mirovega“ psovovanja dokazane, zagotovimo, da živimo drugače popolnoma prijetno, kakor vsi oni, katere je „Š-Mir“ tekom zadnjih let s svojim blatom ometavel. Ako pa ti prvaki celo grozijo, potem je to njih stvar, ako se hočejo osmešiti. Mi naprednjaki se požvižgamo na te groznje.

Iz Jesenic na Gorenjskem. Vsak po svojem, Bohinjce pa s svedom, je stari gorenjski pregovor, čegar se pač naši jeseniški duhovniki prav pridno poslužujejo. Pa za kaj ne, saj so neumenejeni gospodarji na Jesenicah in dokler jih bode podpiral ubogi zmučeni tovarniški delavec z svitlimi kronkami, bode gotovo ta gospoda popolnoma zadovoljno živela. Duhovnik ne orje in ne žanje, pa vendar živi tisočkrat bolje, nego vsak kmet, uradnik, delavec, obrtnik. Da pa več v nesito malho pade, je treba seveda ustanoviti kako „moderno šparkaso“ „Krekovo konsumno društvo“, „Streikverein“, „Ajmoht“, „Teater“

tem na pomoč pa še Marijino društvo. Vse to imamo na Jesenicah in le v zabavo naših blaženih gospodov in radi svitlih kronc! — Za enkrat se bočemo zabavati samo z našim teatrom v kat. delavskemu društvu. Pred več leti je prevdil naš učeni mož in župnik Janez Zabukovec, da je potreba ubogemu izmuzganemu delavcu na Savi, boljše starostno zavarovanje, saj toliko da bode imel delavec na stare dni pusto stanovanje in po dnevu prosta luč. Radi tega je postavil on na Savi veliki katoliški delavski dom, v katerega sedaj za enkrat zahajajo mladeniči, delavci, modrijani, učenjaki obojnega spola in se posvetujejo, kako bodejo Jeruzalem razdelili in veliki tempelj razrušili, nad katerem bode smerdakavca smrtna pšem zapela!! — Vrh tega so pa v temu blaženemu tempelnu, vsako nedeljo in praznik razne pobožne predstave, pobožne pravim na odru in ne pobožne pred odrom. Pred predstavo pa pride abstinenc dr. Krek iz Ljubljane, da si razlije malo žolca nad tovarniške prihomterje! — Ves ta šmom pride potem v „Slovenca“ i tam lahko bereš, kako je bilo fajn z ukradeno godbo delavcev! — Ja pa ubogi trpin, izmozgani delavec, ti si še tako neumen, da v temu slabemu času, raje pustiš stradati tvojo družino doma, da imaš le kronco za bisago katera ni nikoli polna, ti imaš kronco za škofove zavode, ti imaš kronco za papeža, za domačega kapelana in župnika, samo da bode tvoja duša gorka v nebesa prišla!! — Ali ti ni dovolj ako pošteno in pobožno živiš? Ali ti ni dovolj ako obiskuješ vsako nedeljo službo božjo? — Ali res misliš, ako se ne bodeš farja za frak držal, da padeš z njemu vred naravnost v breznjo, koder bode večni jok in škripanje z zobmi? Vse to ti ne bode nič pomagalo! — Za toliko in toliko kronc bodeš v letu samo lažje in toliko in tolikrat bodejo tvoji nedolžni otroci stekali in jokali od glada, katerim ne bodeš mogel kupiti kruha v tvoji boleznini nesreči! — Tempelj jeruzalemski bode pa razdjan in otihnile bodejo potem tudi v njemu besede: veselite se z veselimi in žalujte z žalostnimi. Amen.

O pretakanju vina.

Letošnje suho in toplo vreme o trgatvi je zelo pripomoglo, da je grozdni mošt v kratkem času povrel in se vsled tega tudi prej učistil nego druga leta. V nekaterih krajih se pritožujejo, da so mošti celo prehitro dovršili burno vrenje in da nimajo več sladkega vina, po katerem se pogostoma poprašuje.

Za ono glavno, kar se mora izvršiti v vsakem moštu t. j. da povre sladkor in alkohol, ki ostane v vinu, in v ogljenčevo kislino, ki nide v zrak, poskrbela je narava sama z blagodejno svojo toploto, nas pa čaka drugo velevažno opravilo t. j. pravčasno in pravilno pretakanje. Kakor hitro se je gošča polegla na dnu soda ali se je mlado vino učistilo, treba je, da ga presnamemo ž nje, to bodi pravilo za vsakega vinorejca. Zdravo, mlado in povreto vino se mora učistiti v drugi polovici novembra, kvečem do konca decembra; če se ni, lahko računamo, da imamo opraviti s prehlajenim, nepovretim moštom, z bolnim mladim vinom ali s takim, ki se je že učistilo in so se drože ali same ob sebi vzdignile ali pa se je sod stresel. Kedaj naj se ga pretoči, ni možno reči natančno, kajti nekateri mošti se učistijo poprej, drugi zopet pozneje; pretočiti pa ga moramo najprvo kvečem do konec januarja. Dokler se ni učistilo in je drugače zdravo, naj se ga pusti na miru. Če je še kalno in sladko, naj se na primeren način ogreje in poskrbi, da povre popolnoma, ker le tedaj se bo popolnoma učistilo, ko konča vrenje ali pa se tako shladi, da ne more vreti dalje.

Drože in drugo, ki se je izločilo iz mladega vina in sesedlo se na dnu soda, je taka tvar, ki vinu ne more koristiti, ampak le škodovati. Drože same na sebi so stvar, podobna beljaku, ki se ne da ohraniti v vodi in tudi v vinu ne, ampak le v alkoholu in nekaterih drugih kapljinah. V takih zmesih, kakor je vino, ki ima v sebi le primeroma malo alkohola in mnogo vode, se pa drože razkroje ali gnijejo in v vinu se izcimijo nato razne bolezni in napake. Posebno v takih letinah, ko je treba mnogo žveplati in ni pred trgatvijo več zadostno opral grozdja,

kakor se je godilo letos, se je bati, da dobi vino, če leži dalj časa na drožah, duh po žveplu oziroma gnilih jajcih. Včasih se potem, ko se je vino uže učistilo in leži še na drožah, posebno če ni v kleti stalne topline ali se pa sod slučajno stree ali zgame, drože vzdignejo in pomešajo med vino, kar je še slabše. Drože so namreč kot nekaki mehurci, ki so, kadar dozore, polni nekakega drobnega prahu in razpočijo. Če se ta prah vzdigne in pomeša med vino, se iz njega ne sesede, začne se razkrojevati in provzroči potem v vinu takozvano zavrelico ali kakor pravimo: vino dobi duh po repenci.

Še drugi vzrok je, radi katerega moramo vino ne le enkrat pretočiti, ampak pretakati ga ponovno od časa do časa. Ko se je mlado vino po dovršenem vrenju učistilo in smo ga pretočili na čisto, ločili smo ga od drož in druge nesnage, ki je bila v njih. Ali že po onem prvem pretakanju bo vino, ki je bilo takrat na videz čisto, postalo par dni pozneje zopet kalno ali motno. V dozvedno čistem mladem vinu se nahaja namreč raztopljen neka tvar, zvana beljakovina in duševnata stvar, ki se pozneje, ko pride vino na zrak, deloma strdi in izloči. Če toraj mlado vino pretakamo, ne ločimo ga le od gošče, ki se v njem že raztopljen in ki ni vinu v nikako korist, iz vina izloči. Če vino toraj pretakamo, otmoma ga marsikake bolezni in napake, vino pa postane po prežračenju tudi okusnejše ali zori in brezbarveno belo vino zadobi s tem lepo slamnato barvo, ki je dandanes priljubljena.

Drože ne dajo vinu toraj nikake moči, ločimo toraj vino od njih, ker so mu le v kvar! Marsikateri misli še dandanes, da postane vino po pretakanju šibkejše. Res je, da je vino po pretakanju kakor pravimo nekako ubito, ali vsakdo mi lahko verjame, da izvrši pri pretakanju tako malo moči iz vina, da ne more priti to niti v poštev. Pri pretakanju spuhti iz vina le neznatna množina moči ali alkohola, iz njega spuhti pri prvem pretakanju večinoma le ogljenčeva kislina.

Vpliv gozda na odtok padavin.

Oni del vode, ki teče ob času deževja v potoke, je, neglede na razdelitev padavin na posamezne letne čase, zagotovo pod vplivom oblike in sestave ozemlja, čez katero teče, kakor tudi pod vplivom rastlinja v okolišu padavin.

Na veličino padavin in na čas, v katerem odtečejo s kakega površja, vpliva najneugodnejše, če tisto površje ni nič poraščeno.

Ravno tako nepravilno je, dobro ohranjenemu gozdu, kajti samo tak pride pri rešitvi tega vprašanja v poštev, odrekati vsak vpliv pri nastanku in zabranitvi velikih povodnj, posebno v gorovju. Dasi je vpliv gozda na zmanjšanje odtoka vode in na bolj počasen odtok le omejen, vendar je mnogo večji, kakor pri kateri koli drugi kulturi.

Odpadki z dreves, ki gnijejo na tleh in drevesna krona zadržujejo v mejah, ki so jim določene, en del padavin — približno ga cenijo na 10 mm višine — in tvorijo mehaničen zadržek da padavine ne morejo tako hitro odteči.

Ker vlaga, ki je nabrana v gozdu, le zelo počasi izhlapeva, je toplota zemlje in zraka v gozdu mnogo nižja, kakor zunaj na prostem. Zato gre pod normalnimi razmerami taljenje snega na poraščeni zemlji mnogo počasneje in odtok snežnice se razdeli na mnogo daljše dobo, tako da ne leti takoj vsa voda v potočne struge, ampak ostane zemlji precej vlage na dolgo časa, kar je za njeno rastlinsko življenje neobhodno potrebno.

Gozd prepereči na strminah tudi, da se prst ne odplavi in da se zemlja ne trga; tudi zabranjuje s svojimi globoko segajočimi koreninami, da se zemlja ne seseda in ne leze.

Na ta način ostane površje zemlje pri miru, v potoke ne pride gramoz, ki jih sicer zasipuje in provzroči tako velike nevarnosti. Pri velikih povodnjih se je že večkrat pokazalo, kaj lahko gozd opravi; na strminah je voda kratkomalo odplavila ali odtrgala ruševje, na gozdnatih krajih pa je ostalo ohranjeno.

Voda, ki jo je gozd nabral, leze, kolikor ne izhlapi in se ne porabi za rast drevja, vedno

globlje v zemljo, kakoršna je pač zemlja, na kateri gozd raste. Če je ta zemlja za vire ugodna, teče voda po teh virih naravnost v potoke.

Vpliv gozda se kaže torej na dva načina, ker varuje, seveda v določenih mejah, pred preveliko množino vode, na drugi strani pa tudi pred pomanjkanjem vode.

Prvi učinek je le tedaj mogoč, če količina padavin, ki padejo na gozd, ne presega mnogo količine, ki jo lahko gozd povzame; take slučaje imamo ob času dolgotrajnega deževja, ali če se začne naglo sneg taliti, če pride k temu še dež, zemlja pod snegom pa ostane še zmrznjena.

Proti pomanjkanju vode deluje gozd na ta način. Da drži v sebi vlago, ki zelo počasi izhlapeva in da lahko zaradi tega v času splošne suše daje potokom več vode, kakor ona zemlja, ki ni pogozdena. Na ta način ostane višina vode v potokih, ki jih gozd regulira, skoro vedno na neki določeni višini, kar je za porabo potokov in njihove vode velike gospodarske važnosti.

Dasi se to prednosti, ki jih daje gozd sicer v določenih, ozkih mejah, ne dajo v številkah izraziti, vendar jih je dolgoletna skušnja že dokazala. Najbolj vidne so tam, kjer so v gorovju gozd iz same nagle dobičkaželjnosti popolnoma posekali. Ob dolgotrajnem dežju hitijo s takih goličav množine vode, ker jih prst ne zadržuje in delajo v nižini škodo, po leti pa vlada velika suša, ker manjka vlaga, za katero je drugače gozd skrbel.

Gozdovega vpliva na odtok padavin pa ne določa toliko njegova velikost kakor glavno njegovo stanje, torej kako je obdelan in kako se zanj skrbi.

Čim večja je torej površina takih gozdov, tako da se jih lahko primerno oskrbuje in kjer se to res godi, tem manj bo treba kaki posebnih predpisov ali celo postav, da se taki gozdi ohranijo, kjer so veliki in nevarni hudourniki.

Dasi se namen teh predpisov, ki omejujejo prosto voljo in odločitev posameznikov, še ne ocenjuje po vsej dalekosežnosti njihovega pomena, vendar so opravičeni, ker so v varstvo splošnih koristi in v varstvo gospodarstva dotičnih krajevnih razmer, za katere pridejo v pvpošt in za katere so dani.

Dobiček, ki ga imamo, če gozd brezobzirno posekamo, je v primeri s škodljivimi posledicami ki jih taka brezobzirnost lahko ima, zelo majhen in hitro minljiv; če hočemo namreč te posledice odpraviti, kar se da le v zelo redkih slučajih popolnoma doseči, rabimo za to svote, ki so navadno mnogo večje, kakor pa je bil trenoten dobiček, ki smo ga dosegli s tem, da smo gozd popolnoma posekali. Gozd se lahko uniči v razmeroma zelo kratkem času, leta in leta pa traja, da se razraste zopet do primerne moči in velikosti, da je lahko odporen raznim vremenskim nezagodam.

Na vseh poljih zemeljske kulture se kaže stremljenje, da se rodnost in plodnost zemlje s primernim gojenjem in oskrbovanjem ohrani in kolikor mogoče izkoristi; zato pa je treba, da se tudi gozdu, temu branitelju vseh kultur, zaradi njegove važnosti v interesu narodnega gospodarstva posvetiti več pozornosti.

Našim vinorejcem v predarek!

4. Prejšnja sredstva bi bila zmožna ohraniti mnogo starih in pridobiti mnogo novih prijateljev našega pristnega vina v krajih, kjer je to že vdomačeno. Našlo pa bi se lahko še mnogo odjemalcev v drugih deželah. Za to pa bi trebalo potovati in študirati okus dotičnih krajev, da bi se mogli ponujati tam primerni tipi vina. Potovalci za to bi morali biti ne samo trgovsko temveč tudi strokovno spretni. Sedaj mora marsikateri producent sam potovati in ponujati za manjšim vspehom in razmerno z večjimi stroški kakor kakšen izvežban in spreten potovalec. Seve bi moglo vzdrževati le več producentov skupaj zadržnim potom take potovalce. Vseh takega delovanja bi se podpiral in povečal s primerno uporabo prejšnjih navodil.

5. Kdor pride v vinske kraje, kjer je bila dobra trgatav, opazi takoj, kako potrebno je vinogradnikom posredovanje. Ta in oni se oglasi s prošnjo, da se mu proda vino. Če se je komu

enkrat posrečilo nekaj polovnjakov prodati, ga prihodnjic kar oblegajo s ponudbami. To jasno kaže, da je posredovanje za vinko kupčijo vrlo važnega pomena, da je v tem oziru treba nekaj ukreniti. Nekaj posredovalnih sredstev sem že zgoraj navedel. So pa še druga posredovalna sredstva. V obsežnejših vinskih okoliših posredujejo mešetarji. Teh mešetarjev je več vrst. So mali, ki nakupujejo le za gotove tvrdke primeroma male množine. Ti so zaradi malega prometa precej dragi. Po nekaterih drugih krajih pa „delajo“ mešetarji na veliko, animirajo, potujejo, sklepajo, sploh nekako vodijo celo vinko kupčijo. Pri velikem prometu so ti ceneji, pa prav dobro shajajo in so sem pa tja vinskemu prometu v veliko korist. Toda zasebnik, ki zasleduje svojo lastno korist, je le zasebnik. On ne upošteva vedno najbolj koristi vinorejcev temveč večkrat raje dela v blagor kupeca.

Kletarske zadruge imajo namen posredovati in sicer vino ali že grozdje od svojih članov prevzeti, grozdje v vino podelati, z istim po kletarskih pravilih primerno ravnati, ga spraviti v dober stan in ga z raznimi kupčijskimi sredstvi razpečavati. Ustroj teh zadrug je lahko različen in sicer ali vpošteva bolj tehniko kletarstva, napravlanje in pripravlanje vina ali pa ima svoje težišče v razpečavanju gotovega vina. Seveda je lahko med tema skrajnima smotroma mnogo različnih stopinj in kombinacij.

Delniška ali zadružna podjetja, ki zasledujejo obe imenovani smeri, so umestna zlasti tam, kjer je kletarstvo na jako nizki stopinji ali kjer nimajo vinorejci priprav stiskalnic, posod, kleti itd. za pripravlanje in spravlanje vina. Pri nas nimamo neobhodne potrebe po takih v elementarnih razmere sezajočih zadrugah, ki so pri nas skoraj nemogoče, ker kmetje kakor se je že večkrat pokazalo, grozdje le neradi oddajajo.

(Naprej prihodnjic).

Gospodarske.

Vino ima okus po hlalinah. — Surov, trpek okus v vinu, ki spominja na okus soka, ki se ga dobi iz zmaščenih in oprešanih hlalin, ni nikada posebna lastnost grozdnih vrst ali tipična lastnost vin, pridelanih v nekaterih vinorodnih krajih, ampak je le posledica nepravilnega podelavanja grozda v mošt, oziroma vino. Ta okus dobi vino, če se grozdje ni orobkalo in se ga je pustilo predolgo vreti na tropinah. Pa tudi tedaj dobi vino močan okus po hlalinah, ako so bili valji v mlinu preblizo drug drugega in so zamastili sočne in še ne odvrnele hlaline. Ta pogrešek se da odpraviti iz vina deloma le s pomočjo ponovnega čiščenja z ribjim kletjem ali želatino. Pri črnih vinih se ta pogrešek ne opazi tako zlepa, a da se tudi laže odpraviti s čištilom.

Kako naj se ravna s konji, da se brž ne prehlade? — Marsikateri konj bi se ne prehladil, ako bi se nekoliko bolj pazilo nanj, ko se je močno segrel in spotil ali pa se zmočil na dežju. Če se je pripetilo konju kaj takega, sname naj se takoj oprava, ko je prišel domov in naj se ga do dobra obribble s slamnati povetki. Ako se pusti, da se moker konj sam ob sebi osuši, se luža, obstoječa iz prahu in vode, na konjski koži presuši in zamaši kožne pore ali ali rupice. Posebno pri konjih, ki se hitro spote, se nabere o toplem in suhem vremenu na koži mnogo nesnage, ki se potem zlepi skupaj. Ako se ta mokra nesnaga ali luža odstrani z ribanjem takoj, ko se je konj vrnil z dela ali s poti, je poznajee veliko laže očistiti konja tudi s štrigljen in ščetjo. Predem se pelje spotenega ali mokrega konja v hlev, naj se zapre vsaj nekatera okna tako, da ne bo stal konj na prepihu.

Zakaj žre žrebe včasih gnoj? — Marsikedaj žre žrebe mesto druge klaje rajše gnoj, sicer pa ne iz razvade, ampak radi nerednega prebavljanja, ki ga prouzroča pogostoma nepravilno krmjenje. V takim slučaju ne izdajo sama zdravila, ampak premeniti je tudi krmo. Navadno pomaga že preemba krme. Skoraj gotovo je krivo temu to, da se poklada žrebetu preveč surovega krompirja in repe, a premalo druge krme. Zato se priporoča, naj se poklada v takim slučaju le prav malo surovega krompirja in naj se oni razrezan krompir poprej izluži. Razrezan krompir naj se dene namreč vsakikrat pred krmjenjem v vodo in pusti v isti od enega krmjenja do drugega. Obenem naj se poklada žrebetu več sena nego poprej in če tega ni, naj se mu daje več rezanice iz slame ali pa pšeničnih otrobov.

Zakaj peša detelja? Pogostoma se zapazi, da detelja od leta do leta vedno bolj peša in celo na takih njivak, na katerih je rastla poprej vedno dobro. Prvo leto, dokler je še mlada, je videti še lepa in čvrsta, prihodnjo pomlad pa že začne pešati in da le revno košnja. V mnogih slučajih so temu krivi živalski in rastlinski škodljivci, ki se polotijo detelje, a vselej ni tako. Ako je rastla detelja prvo leto bujno in čvrsto pa začne vkljub ugodnim razmeram v drugem letu pešati, tedaj smo lahko gotovi, da je temu krivo pomanjkanje redilnih snovi v spodnjih plasteh zemlje ali pa da je bila detelja že preveč pogosto na istem prostoru. Če je